

гарантии частной собственности и создать механизм ее правовой защиты, обеспечить стабильность правового режима инвестиционного процесса.

Ключевые слова: структурная перестройка, иностранные инвестиции, инвестиционная активность, иностранный капитал, двустороннее экономическое сотрудничество.

Kovach Y. Ways of enlisting ukrainian diaspora to the investment processes in Ukraine.

In the article the main possibilities of enlisting of the Ukrainian Diaspora to the investment processes in Ukraine are researched. Financial, management and technological advantages of the Diaspora from the point of view of Ukraine's economical interests are analyzed in details as well as lobbying of its main economical and political decisions in the parliaments of international organizations and western countries. Separately, the author determines necessary steps which should be conducted by the state of Diaspora's origin with the aim of enlisting the capital of its representatives. This can be possible after implementing a wide range of measures at the national level. The author attracts attention to the necessity of solving the issue concerning the law of the double-citizenship for those representatives of Ukrainian Diaspora who invest, work in the real sector of economy, and are engaged with the business activities and charity work. This, in its turn, would change their political status and give them a right for the non-visa entrance and the right to use on the Ukrainian territory the national mode of civil and legal relations. In the author's opinion, proceeding in the ownership rights of the ethnic Ukrainians for the national property is also important. Realization of the aforementioned measures would make a great psychological impact on the Ukrainian Diaspora and would promote its positive attitude towards investing the capital to the economy of Ukraine. In its turn, in the legislative sphere it is necessary to confirm the guarantees of private ownership and to create the mechanism of its legal protection and provide the stability of the legal mode of the investment processes. In the frame of the structural reorganization of the Ukrainian economy, the issue of the foreign investments is urgent. In most developed countries (United States, Canada, Germany, France, Great Britain) foreign capital became the intensifier of the investment processes. Over the last years this tendency is especially characteristic for the countries of the south-eastern Asia. The amount of foreign investments to these comparatively small countries at the beginning of 90-ties exceeded 20 billion dollars. Success of the economics of China and South Korea are determined by a great amount of foreign investments. Taking into consideration the experience of economy transformation, the process of enlisting foreign investments of Ukrainian Diaspora to the country of their origin is very important.

Keywords: structural reorganization, foreign investments, investment activity, foreign capital, bilateral economic collaboration.

Надійшла до редколегії 01.03.2013 р.

УДК 342. 51(470)

О. Ю. Кондратенко

Института міжнародних відносин Національного авіаційного університету

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: ВИТОКИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Розглянуто формування інформаційної політики Російської Федерації у постбіполярний період, спрямованої на посилення державного регулювання як у межах Росії так і на теренах СНД. Окремо акцентовано увагу на законодавчій базі російської інформаційної політики, виробленні концептуальних підходів щодо її реалізації, вдосконаленні інформаційної безпеки та корекції іміджу РФ.

Ключові слова: інформаційна політика, інформаційний простір, зовнішня політика, інформаційна безпека.

Сьогодні існує низка визначень поняття «інформаційна політика», проте всі вони, як правило, зводяться до означення комплексу основних напрямів і способів діяльності держави по одержанню, використанню, поширенню та зберіганню інформації.

По мірі прискорення глобалізаційних перетворень, побудови інформаційного суспільства та виникнення супровідних явищ, пов'язаних із подібними процесами, актуалізувалася проблематика вивчення структури національної й міжнародної інформаційної політики держави. Разом з тим, російський вектор зовнішньої політики, котрий все активніше спрямовується в український бік, підсилює зумовленість вивчення саме інформаційної політики північного сусіда. Боротьба за пострадянський інформаційний простір активно підігривається євразійською ідеєю у контексті прискореного формування відповідних інтеграційних утворень, котрі без України, за словами як російських так і міжнародних експертів, будуть незавершеним проектом. Саме цим здебільшого і пояснюється засилля російських/російськомовних ЗМІ в українському інфопросторі, що зумовлює тим самим його деформацію та послаблює національну інформаційну безпеку. До цього додамо й те, що терміни «єдиний інформаційний простір РФ» і «єдиний інформаційний простір СНД» у різних російських джерелах часто вживаються як синоніми або взаємозамінні категорії.

Зростання наукового інтересу до піднятого питання свідчить розмаїття наукових розвідок останніх років. В Україні російської інформаційної політики торкаються у своїх працях Я. Варивода [4], О. Зернецька [12], А. Луценко [18], М. Ожеван [23], Г. Почепцов [25], М. Руденко [28] та ін. Лєвова частка наукових розвідок з даного приводу представлена російськими вченими: Ю. Авіновою [1], Н. Нєнастєвою [21], А. Манойлом [19], І. Панарінім [24] тощо. Ось далеко неповний перелік творчого доробку присвяченого інформаційній політиці Російської держави. Звісно у лімітованих рамках статті ми не в змозі більш детально розкрити історію вивчення даного питання, попри все намагатимемось

хоча б частково компенсувати цей недолік у ході його розкриття, звертаючись тим самим до низки інших робіт.

Виходячи з вищесказаного автор статті ставить перед собою наступні завдання:

- з'ясувати становлення внутрішньої і зовнішньої інформаційної політики РФ;
- розглянути концептуальну сутність інформаційної політики Росії;
- окреслити законодавче регламентування російської інформаційної політики;
- охарактеризувати встановлення впливу РФ на пострадянський інформаційний простір;
- дослідити механізми вдосконалення інформаційної безпеки Росії.

Отож інформаційна політика є складовою внутрішньої і зовнішньої політики держави, а тому постулат щодо їх взаємопов'язаності прийнятний і для пояснення політики інформаційної. Як відомо реалізація зовнішньополітичної стратегії може здійснюватися на трьох рівнях: концептуально-теоретичному, доктринальному і політико-практичному. Варто відзначити, що до сьогодні російська інформаційна політика поки що не вийшла за рамки концептуально-теоретичного рівня. Свідченням цьому є існування та подальша розробка низки доктрин, концепцій, проектів, що лише наближаються до свого практичного втілення. Підтвердженням нашої тези слугуватимуть слова російського дослідника Ю. Бойка, який відзначає: «Політика російської держави здійснюється у вигляді стратегічних концепцій, діючого законодавства, а також крупних соціально-економічних програм, що охоплюють в тому числі й інформатизацію» [3].

Першими кроками Росії у формуванні інформаційної політики стало видання низки президентських указів, а також становлення системи інформаційного законодавства. Заслуговує на увагу указ російського глави «Питання формування єдиного інформаційно-правового простору Союзу Незалежних Держав» (1993) [31], яким закладалися механізми інформаційно-правового регулювання співробітництва країн СНД. У 1995 р. Держдумою прийнято закон «Про інформацію, інформатизацію і захист інформації» [8], покликаний регулювати інформаційні відносини в державі, зокрема у сфері використання інформаційних ресурсів. Він визначав рамки державної політики щодо формування умов надійного захисту інформаційної власності, інформаційне забезпечення владних структур і громадянина, забезпечення інформаційної безпеки та формування ринку інформаційних ресурсів тощо. Таким чином, Закон охопив всі найважливіші напрями і способи реалізації інформаційної політики. Утім документ не був єдиним у регламентуванні та регулюванні інформаційних відносин. Так, до середини 90-х рр. було прийнято ще цілий ряд федеральних законів у інформаційній сфері, як то: «Про засоби масової інформації» (1991) [9]; «Про державну таємницю» (1993) [7]; «Про державну підтримку засобів масової інформації і книговидання Російської Федерації» (1994) [10]; «Про участь у міжнародному інформаційному обміні» (1996) [11], які тлумачили правові визначення інформаційного простору, інформаційного обміну, продукту і т. д. Зокрема останній регламентував захист міжнародних інформаційних інтересів Росії, правовий режим та контроль за здійсненням такого обміну.

Задля забезпечення реалізації інформаційної політики на різних рівнях створювалися відповідні інституції на кшталт Федерального агентства урядового зв'язку та інформації (1991) і Комітету з політики інформатизації (1994). Обидва органи були створені при Президентові Російської Федерації. Такий посилений контроль над даними органами свідчить про те, що інформаційній політиці відводилася особлива увага. При цьому підкреслимо, що функції першого органу, який припинив своє існування у 2003 р. були передані ФСБ Росії і Службі спеціального зв'язку та інформації Федеральної служби охорони Росії.

Отже, остаточні контури російської інформаційної політики були накреслені з утвердженням відповідної законодавчої бази та механізмів її реалізації.

Інформатизація Росії тісно перепліталася із налагодженням взаємодії вищих органів влади країн СНД. Початком цього процесу стала програма «Інформатизація Росії» (1991), спрямована на розвиток інформаційної інфраструктури держави [27]; угода «Про інформаційне забезпечення виконання багатосторонніх угод» (1993) [29]; концепція «створення автоматизованої системи інформаційного обміну Співдружності Незалежних Держав» (1994) [17]; концепція «формування інформаційного простору Співдружності Незалежних Держав» (1996) [16]. Загалом в Угоді вперше на повномасштабному рівні було піднято питання формування єдиного інформаційного простору у межах СНД, яке покладалося на відповідні інституції Співдружності по забезпеченню отримання і використання інформації. У той же час дві концепції покликані, по суті, слугувати своєрідним доповненням до Угоди та розвивати й оптимізувати співпрацю у рамках пострадянського інформаційного простору.

Задля ведення повноцінної зовнішньої інформаційної політики та участі у міжнародних

інформаційних відносинах, одним із ключових моментів для будь-якої держави є побудова відповідної інфраструктури. Черговою точкою відліку стала подальша концептуалізація інформаційної політики протягом 1995-1998 рр. У відповідних документах робився акцент на розбудові інфраструктури російського інформаційного простору з подальшим її включенням у світовий інформаційний контекст. «Концепція формування і розвитку єдиного інформаційного простору Росії» (1995) [15] та «Концепція державної інформаційної політики Російської Федерації» (1998) [13] спрямовані на виконання низки указів Президента та законів РФ стосовно інформаційної сфери. З оптимізацією міжнародної інформаційної діяльності Росії актуалізувалася її юридична участь у відповідних програмах та спеціалізованих міжнародних організаціях по створенню і розвитку інформаційних ресурсів [13].

Виконання різних концептуальних заходів по інформатизації федеральних суб'єктів відбувалося із синхронним поєднанням формування інформаційної взаємодії країн СНД, зокрема через створення автоматизованої системи інформаційного обміну (АСІО). Координацію по впровадженню цього інституту покладено на Федеральне Агентство урядового зв'язку та інформації при Президентові РФ. Була також висловлена необхідність законодавчого закріплення інформаційної співпраці країн у рамках СНД та інформаційного обміну в системі міжнародної співпраці. У зв'язку з цим, МЗС Росії стало однією з основ побудови інтегрованої інформаційної системи. Далі наголошувалося на необхідності врахування можливості міжнародної співпраці у сфері інформаційних технологій, продуктів і послуг [13]. Не дивлячись на те, що в основу всіх «благих намірів» з боку Росії покладено оптимізацію інфопростору СНД, подібні заходи потрібні були передусім задля утвердження політичного, економічного, гуманітарного та інших видів впливу на пострадянському/євразійському просторі. Амбіційність інформаційного проекту щодо перетворення Росії на своєрідну інформаційну наддержаву чітко ілюструють слова згаданої «Концепції державної інформаційної політики РФ»: «...Росія як суб'єкт геополітики, держава, котра володіє розвинутою інформаційно-телекомунікаційною інфраструктурою на всьому євразійському просторі Росії і СНД, змогла б стати природним мостом між Європою і країнами АТР. Це б дозволило їй стати ключовою ланкою світового інформаційного простору» [13]. Таким чином закладалися основи входження Росії до світового інформаційного простору, а також збереження нею статусу великої держави. Водночас, посилюючись на складну державну соціально-економічну ситуацію, у Концепції зміщувався акцент у бік активізації державного регулювання виробництва інформації та підвищення контролю над засобами інформатизації і телекомунікації [13].

Розбудову власного інформаційного суспільства Росія також намагається поєднати з аналогічними процесами у країнах СНД. При цьому ставилися завдання підвищення рівня співпраці країн Співдружності щодо реалізації спільних програм у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, зближення національного законодавства, участі в міжрядному інформаційному обміні, формування системи міжнародної інформаційної безпеки, створення системи транскордонного документообігу тощо. Паралельно передбачалося вдосконалення інформаційної підтримки інтеграційних процесів в СНД та побудови системи електронного навчання, торгівлі, створення спільного реєстру фізичних і юридичних осіб [30].

Подібні кроки з боку РФ спрямовані для посилення впливу переважно на політичні процеси у пострадянських країнах. Варто пригадати, що останніми роками російське керівництво все активніше намагається координувати різні сфери життя нашої держави через неукраїнські та антиукраїнські ЗМІ. Зокрема російська медіапродукція є переважаюча у східних регіонах України та особливо в Криму. Приміром, у 1995-2004 рр. наклад російських газет і журналів в Україні зріс з 18% до 64%, у той час як відсоток української преси зменшився з 70% до 20% [26, с. 49]. Приблизно теж саме можна говорити і про інші країни, котрі є сьогодні повноправними членами або кандидатами до євразійських інтеграційних структур.

Таким чином, можна припустити, що побудова єдиної системи інформаційної безпеки стане ще одним додатковим важелем російського політичного впливу на країни СНД через спрощений доступ до їх інфопростору.

Невід'ємною складовою політики будь-якої держави є забезпечення національної безпеки через систему безпеки інформаційної. Росія юридично підтвердила цей процес у «Доктрині інформаційної безпеки Російської Федерації» (2000), законі «Про інформацію, інформаційні технології та про захист інформації» (2006), «Стратегії співпраці держав – учасників СНД у побудові і розвитку інформаційного суспільства» (2012) та згаданих концепціях. Більшістю подібних документів закріплювалася необхідність обмеження експансії крупних іноземних фірм задля попередження односторонніх переваг західних

країн [15]. У Концепції російської інформаційної політики зокрема констатується: «Система інформаційної безпеки покликана забезпечувати збереження держаної та інших таємниць, захищати інформаційні ресурси та інформаційно-телекомунікаційну структуру від вивиду інформаційної зброї, загроз інформаційного тероризму та інформаційного криміналу» [13].

Посилення захисту російських інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу і забезпечення безпеки телекомунікаційних систем планувалося здійснювати через впровадження міжнародного інформаційного обміну в Інтернет-мережі та розширення представленості у ній Росії, вдосконалення відповідної міжнародної законодавчої бази, активізацію постійного моніторингу міжнародного інформаційного простору тощо. До джерел загроз інформаційній безпеці РФ було віднесено прагнення низки країн до утистки інтересів Росії у світовому інформаційному просторі та витіснення її із внутрішнього і зовнішнього інформаційного ринку, діяльність іноземних спецслужб, різних злочинних спільнот та інших структур, спрямована на несанкціонований доступ до конфіденційної інформації. У Доктрині з інформбезпеки РФ підкреслюється: «Однією з основних загроз інформаційній безпеці РФ є політика західних держав, спрямована на руйнацію успадкованого від СРСР єдиного науково-технічного простору держав-учасниць СНД за рахунок переорієнтації на західні країни їх науково-технічних зв'язків, а також окремих, найбільш перспективних наукових колективів» [5]. Хоча, як ми знаємо, Москва згодом відмовилася ратифікувати відому Конвенцію Ради Європи про кіберзлочинність.

У контексті посилення міжнародної безпеки розглядалися передусім питання геополітики. За словами авторів Концепції: «Раціональна інформаційна політика повинна сприяти відновленню ролі Росії як повноцінного учасника світового інформаційного співтовариства, як провідної світової держави, що володіє розвинутою інформаційно-комунікаційною інфраструктурою... Саме це допоможе Росії опинитися в числі держав, здатних захистити свої національні інтереси і безпеку у боротьбі за економічну і військову перевагу за політичний і культурний вплив у багатополлярному світі» [13]. У 2006 р. на законодавчому рівні було посилено державне регулювання процесу збору, пошуку, отримання, передачі й поширення інформації та встановлено відповідальність за інформаційні правопорушення [6].

Звісно, що ЗМІ як провідне джерело і канал передачі інформації є найактивнішим провідником та засобом реалізації інформаційної політики. Одним із завдань інформаційної безпеки стало розширення можливостей державних ЗМІ задля доведення до російських та іноземних громадян відомостей щодо зовнішньої політики РФ, а також приведення російських стандартів у сфері інформаційно-комунікаційних технологій у відповідності до світових [20]. У той же час поряд з розширенням можливостей для ЗМІ активно робиться наголос на активізації державного регулювання їхньої діяльності, зокрема участі у централізованому формуванні щоденного рейтингу новин. Навіть російські дослідники звертають увагу на те, що: «у російських ЗМІ відсутній дискурс з проблем інформаційної політики, перспектив інформаційного суспільства, таким чином відсутній зворотній зв'язок із суспільною думкою... Без інформаційного суспільства неможливо створити необхідну комунікацію між владою і народом, між медіакратією і населенням країни. Швидше за все партійців влаштує технократичне суспільство» [22].

Подальше зміцнення інформаційної безпеки РФ пропонувалося шляхом вдосконалення інформаційного забезпечення зовнішньополітичного курсу та підвищення захисту інфраструктури відповідних інституцій. Росія планує якомога швидше подолати електронно-цифрове відставання від провідних країн. Саме тому акцент зміщується у бік недопущення протидій посиленню ролі Росії як одного з впливових центрів багатополлярного світу через збільшення технологічного відриву провідних держав світу та створення ними інформаційної зброї. Також вкотре наголошувалося на приділенні особливої уваги проблемам координації зусиль у сфері інформаційної безпеки з країнами СНД [5].

Інформаційна політика щодо побудови єдиного інформпростору СНД невід'ємно пов'язана зі створенням позитивного іміджу Росії як світі в цілому так і на теренах колишнього СРСР зокрема. Привабливий імідж РФ покликаний стати альтернативою глобалізації пострадянського простору у напрямку євроатлантичного вектору. Автори праці, присвяченій механізмам формування російського іміджу, наголошують на тому, що: «Посилення ролі Москви важливо й тому, що країни колишнього СРСР, з відновлення відносної економічної незалежності будуть все більш інтенсивно намагатися встановити канали доступу до «глобальних воріт», розміщених в далекому зарубіжжі» [2, с. 63].

Задля проведення більш прагматичної інформаційної політики Росія передусім намагається позбавитися негативних стереотипних образів як в очах Заходу так і в країнах СНД. Неefективність політики у дусі радянської ностальгії полягає у породженні асоціацій імперського реваншизму не лише на пострадянському просторі але й у світі загалом. За

словами Ю. Авінової: «Західне суспільство все ще сприймає «російського медведя» з настоорогою, не дивлячись на значний прогрес у сфері економічних відносин. Джерела такого сприйняття криються у негативних стереотипах, які сформувалися відносно нашої країни... Інтеграційні тенденції за участю Росії – ознака відродження її імперських амбіцій. Російське суспільство – глибоко криміналізоване і корумповане» [1].

Москва намагається постійно підкреслювати, що нагати́візації її іміджу сприяє агресивна інформаційна політика як сусідніх так і західних ряду держав. Одним із моментів реалізації корекції російського іміджу є розширення міждержавного діалогу з усіма провідними партнерами шляхом акцентування уваги на антиросійських кампаніях. У згаданій колективній праці відкрито наголошується на необхідності того щоби формування позитивного іміджу стало невід'ємною складовою російської зовнішньої політики на пострадянському просторі, оскільки, за словами авторів, створення такого образу Росії може стати необхідним інструментом забезпечення російського впливу в країнах СНД та основою консолідації проросійських сил у цих країнах [2, с. 3]. В цілому ж сутність намірів російського політикуму щодо розширення інформаційного впливу на пострадянському просторі пов'язана з формуванням позитивного образу Росії з «вбудовуванням» його у масову свідомість населення пострадянської Євразії [2, с. 54]. Реалізація інформаційної політики ставила за завдання перетворення Москви у т. зв. «глобальні ворота», які б ефективно контролювали всі комунікації на теренах СНД та окремі прилягаючі території Східної Європи й Азії. При цьому констатується, що без перетворення Росії на комунікаційний центр для країн СНД унеможлиблюється збереження інформаційної присутності Росії на пострадянському просторі [32, с. 4462]. Втілення цієї стратегії ускладнювалося здебільшого тим, що ряд програм інформатизації, таких як «Інформаційна Росія» (2001) та «Електронна Росія» (2002), не були повною мірою втілені через кризу високотехнологічних галузей в російській економіці.

У ході дебатів відносно просування російського іміджу на Захід та і світ в цілому неодноразово наголошувалося на створенні авторитетного джерела інформації на зразок західних CNN та BBC та ряду Інтернет-видань задля презентації широкої інформації про всі аспекти зовнішньої політики РФ [2, с. 61]. Виконанням цього справді важливого завдання стало створення англomовного супутникового каналу «Russia today», трансляція якого охоплює практично всі країни. Левову частку ефірного віщання каналу зайняло висвітлення світових подій під російським кутом зору. Значні кроки здійснюються також у напрямку зближення із західною пресою та PR-компаніями [1].

Все ж таки попри старанні зусилля російських «іміджмейкерів» образ Росії у світі до останнього часу фактично не покращився, що у принципі визнають і самі російські експерти. Всі намагання стати «європейським містком» для колишніх братніх республік, обравши «особливе» партнерство із Заходом на початку 90-х рр., виявилися невдалими. Всі спроби Росії надати привабливості торгівельно-євразійським інтеграційним об'єднанням як альтернативі європейської регіональної інтеграції поки що не приносять їй особливого успіху на пострадянському просторі. У свою чергу гуманітарна геополітика, котра базується переважно на популяризації російської мови та культури за межами РФ також не може виступати козирем у «російському рукаві», оскільки за майже чверть пострадянського століття відсоток населення, яке вважало її рідною, або ж другою рідною значно скоротилося. Україна у цьому випадку не буде виключенням у разі наведення конкретних прикладів.

Таким чином, ротшильдівський принцип «хто володіє інформацією, той володіє світом» став своєрідним девізом у боротьбі Росії за пострадянський простір. Ключовим моментом цього напряму стало посилення державного регулювання у інформаційній сфері через створення відповідних інституцій, підпорядкованих президенту або ФСБ. Посилення російського інформаційного впливу на пострадянському просторі здійснюється шляхом узгодження і вироблення т. зв. спільної інформаційної політики країн СНД. Необхідною у цьому процесі стала робота по корекції російського іміджу. Утім, створення єдиного наднаціонального інформаційного простору за рахунок пострадянських країн та реалізація ідеї інформаційної наддержави поки що не виходить за концептуальні рамки.

Бібліографічні посилання:

1. Авинова Ю. Информационная политика Российского государства на современном этапе: концептуальные и основные задачи / Ю. Авинова [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://politlogia.narod.ru/ТЕМАТИКА/info-polbnika/GIP.htm>

2. Беспалов С. В. Механизмы формирования позитивного образа России в странах постсоветского пространства / С. В. Беспалов, А. В. Власов, П. В. Голубцов, А. А. Казанцев, А. В. Караваев, В. Н. Меркушев. М., 2007. – 117 с.

3. Бойко Ю. Политика государства в информационной сфере / Ю. Бойко [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.rau.su/observer/N7_2006/7_05.htm
4. Варивода Я. О. Інформаційне забезпечення інтересів фінансово-промислових груп Росії / Я. Варивода // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – Вип. 15 – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 1999. – С. 199204.
5. Доктрина информационной безопасности Российской Федерации [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.scrf.gov.ru/documents/5.html>
6. Закон об информации, информационных технологиях и о защите информации [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=133341>
7. Закон РФ от 21.06.1993 «О государственной тайне» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=121414>
8. Закон РФ от 22.02.1995 «Об информации, информатизации и защите информации» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www-sbras.nsc.ru/win/laws/in-low.html>
9. Закон РФ от 27.12.1991 «О средствах массовой информации» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.consultant.ru/popular/smi/>
10. Закон РФ от 29.12.1994 «О государственной поддержке средств массовой информации и книгоиздания Российской Федерации» [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://tm.ua/show_law.php?id=11
11. Закон РФ от 5.06.1996 «Об участии в международном информационном обмене» [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=LAW;n=48401>
12. Зернецька О. Політичний дискурс: комунікативні стратегії інформаційної доби / О. Зернецька, П. Зернецький // Вісник Львівського університету: Серія журналістики. – 2004. – Вип. 25. – С. 9096.
13. Концепция государственной информационной политики Российской Федерации [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.iis.ru/library/sip/sip.ru.html>
14. Концепция построения автоматизированной системы обмена информационными ресурсами «Содружество» [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://rdtex.com.ua/win/root/article_ceip.html
15. Концепция формирования и развития единого информационного пространства России и соответствующих государственных информационных ресурсов 1995 год [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www-sbras.nsc.ru/win/laws/russ_kon.htm#con
16. Концепция формирования информационного пространства Содружества Независимых Государств [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_185
17. Лаврухин С. Создание единого информационного пространства таможенных служб стран-участников СНГ. [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://rdtex.com.ua/win/root/article_ceip.html
18. Луценко А. В. Вплив стратегії «м'якої сили» РФ на зовнішню політику України / А. В. Луценко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2009. – Випуск 85. Частина I. – С. 215221.
19. Манойло А. В. Государственная информационная политика в особых условиях / А. В. Манойло. М., 2003. – 388 с.
20. Мезенцев Д. Ф. Информационная политика Российской Федерации в условиях формирования информационного общества / Д. Ф. Мезенцев [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/88191ef79090a5a0c3256d5700419c84>
21. Ненастьева Н. Л. Информационная политика в условиях реформирования социальной структуры современной России / Н. Л. Ненастьева, П. Ф. Янкевич. – Ярославль, 2007. – 240 с.
22. Николаев Н. М. Государственная информационная политика России / Н. М. Николаев [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://komiexpo.com/experts/67/>
23. Ожеван М. А. Основні напрями зовнішніх інформаційно-маніпулятивних впливів на суспільні трансформації в Україні: засоби протидії / М. А. Ожеван // Стратегічні пріоритети. – 2011. №3(20). – С. 118126.
24. Панарин И. Н. Информационная война и Россия / И. Н. Панарин. М., 2000. – 160 с.
25. Почепцов Г. Г. Информационные войны / Г. Г. Почепцов. – К., 2000. – 576 с.
26. Про внутрішнє і зовнішнє становище України у 2005 р. : послання Президента до Верховної Ради України. – К. : Інформ. видав. центр Держкомстату України, 2005. – 56 с.
27. Программа информатизации России [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.cplire.ru/koi/os/3_1/1.htm
28. Руденко М. М. Вплив міжнародного тероризму на трансформацію інформаційної політики Російської Федерації / М. М. Руденко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Міжнародні відносини». – К., 2003. – Вип. 25-28. – С. 262-264.
29. Соглашения об информационном обеспечении выполнения многосторонних соглашений [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.spravka-jurist.com/base/part-eq/tx_xswobu.htm
30. Стратегия сотрудничества государств – участников СНГ в построении и развитии информационного общества [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.e-cis.info/page.php?id=22902>
31. Указ Президента РФ от 27.12.1993 «Вопросы формирования единого информационно-правового пространства Содружества Независимых Государств [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://www.businesspravo.ru/Docum/DocumShow_DocumID_65349.html
32. Хомутова О. Ю. Хора московских «ворот» и сценарии ее развития / О. Ю. Хомутова, С. А. Виноградова, В. М. Сергеев и др. // Полис. №3. – С. 44-62.

Кондратенко О. Ю. Концептуальные основы информационной политики Российской Федерации: истоки и современное состояние.

Рассмотрено формирование информационной политики Российской Федерации в постбиполярный период, направленной на усиление государственного регулирования как в рамках России так и на территории СНГ. Отдельно акцентируется внимание на законодательной базе российской информационной политики, выработке концептуальных подходов к ее реализации, усовершенствовании информационной безопасности и коррекции имиджа РФ.

Ключевые слова: информационная политика, информационное пространство, внешняя политика, информационная безопасность.

Kondratenko O. Conceptual framework of information policy of the Russian Federation: origins and current status

The forming of the information policy of the Russian Federation in the post-bipolar period, aimed at strengthening state regulation both within Russia and the CIS. Separately, focuses on the legal regulation of domestic and foreign Russian information policy. One of the steps was to develop appropriate conceptual approaches and doctrines concerning the implementation of internal and external information policy, and improving information security and image correction state. In order to implement information policy at different levels were created appropriate institutions such as the Federal Agency for Government Communications and Information (1991) and the Committee on Information Policy (1994). Function of the body, which ceased to exist in 2003 were transferred to the Russian FSB and the Service of Special Communication and Information of the Federal Security Service of Russia. Performance of different conceptual measures informatization federal subjects, usually simultaneously combined with the formation of information interaction of CIS countries, in particular through the creation of automated information exchange. Foreign policy of information through greater influence on political processes of post-Soviet countries. It is worth recalling that in recent years more and more information becomes tangible influence in the Ukrainian Information space that actively tries to influence all aspects of life through non-Ukrainian and anti-Ukrainian media. Russia plans to urgently address electronic digital gap with leading countries and by strengthening its own information security. Therefore, the emphasis shifted to prevent countermeasures strengthen Russia's role as one of the influential centers of the multipolar world through increased technological separation of the leading countries in the world and the establishment of information weapons. However, a single supranational information space within the CIS and the realization of the idea of information superpower is not yet beyond the conceptual framework.

Keywords: information policy, information space, foreign policy, information security.

Надійшла до редколегії 28.02.2013 р.

УДК 327.2

Т. П. Лаврук

Івано-Франківський університет права ім. Короля Данила Галицького

ЦІЛЕПОКЛАДАЮЧІ ПЕРЕДУМОВИ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ВИЗНАЧЕНОСТІ

Кожен геополітичний пріоритет чи концептуальний наголос є результатом, наслідком деяких цілепокладаючих причин. Оскільки цільова сфера суспільної свідомості істотним чином визначає акцентованість геополітичного стереотипізму, то вона об'єктивно і закономірно потребує ґрунтового аналізу своєї природи, способу дії і принципів функціонування. Коли ці аспекти достеменно з'ясовані, то навіть найдрібніші нюанси геополітичної і загальнополітичної артикуляції набувають очевидних ознак.

Ключові слова: мета, ідеали, геополітика, політична сфера, взаємозалежність, зумовленість.

Геополітичні й загальнополітичні пріоритети є складовою частиною, конкретизацією генерування, визначення цільових пріоритетів загалом. Цілепокладання – один з елементів, важлива функція реалізації владних повноважень і управління (в максимально розширеному сенсі цього терміну). Це процес обґрунтування і постановки мети. У словнику Вебстера мета визначається «кінцевим результатом, на досягнення якого спрямовані зусилля» або «умовою чи станом, якого треба досягти». Таким чином, мета є бажаним результатом дій. Вона – джерело мотивації, стимул потужних процесів самоорганізації, котрі мобілізують приховані чи очевидні ресурси.

На відміну від тварини, людина діє свідомо: перед виконанням тієї чи іншої дії вона ставить перед собою мету, робить свою діяльність предметом своєї волі. Натомість тварина діє згідно з інстинктом (вродженим чи набутиим), а першовитоки волі знаходяться поза нею, тобто вона не є суб'єктом воління. Дія тварини безпосередньо пов'язана з предметом. Причому, тварина оперує предметом у такому вигляді, в якому той заданий природою, тоді як людина в процесі діяльності змінює предмет згідно зі своїми потребами.

Часто можна натрапити на твердження про наявність «доцільності» в діях природи. На перший погляд, у функціонуванні природи простежується раціональна узгодженість і урегульованість. Для багатьох це слугує доказом існування Бога, його волі. Хоча в даному разі зазначений аспект не є предметом дослідження, однак варто зазначити, що тут некоректно вести мову про «доцільність» діяльності природи, оскільки детермінанта, котра визначає «мету» (Бог), перебуває поза природою.

Перед кожним актом діяльності людина так чи інакше визначає мету – форму свідомості людини, котра відображає об'єктивну дійсність у вигляді очікуваного буття. Втім, на рівні мети майбутнє існує не реально: воно є ідеальним проектом, припущенням людської свідомості, а не дійсно існуючою буттєвістю. Якщо ж мета дії відсутня, то такий акт взагалі не є актом людської діяльності. Як зазначає Г. Батищев, людська предметна діяльність – це безперервний процес ціле-продукування і ціле-виконання.

Трансформація біологічного виду *Homo sapiens* відбулася в результаті перетворення його тваринної діяльності в людську на підставі визначення доцільності, мети, цілепокладання життєдіяльності. Саме на підставі таких діяльнісних акцентів тваринна діяльність перетворилася на діяльність людську. Власне, моментом, який фіксує появу зазначеної нової якості, є поява цілепокладання.

Заради справедливості й наукової коректності слід визнати, що в своїх діях тварина